

המחיר 10 מא"י

הגדה של תל-אביב

לחג המשולש: פסח, "מוחרם" ויובלה של העיר

ערוכה בידי כרמן ולוי ■ מצוירת בידי אריה נבון

גלגולי העיר מתרס"ט ועד תרצ"ד

תל-אביב וראשה מעפילים לספירה עליונה

ניסן תרצ"ד

הוצאת «סטירה»

תל-אביב

במקום התנצלות המחבר

«אם זרים מדברים סרה על תל-אביב, הריני מוכן
לנקר את עיניהם, אבל בינינו לבין עצמנו – למה
זה נפחד מפני קצת בקורת?»

(מדברי ווייצמן במסבה של עיריית תל-אביב,
ו' ניסן ה'תרצ"ד)

דיני בדיקת חמץ ובו ה' סעיפים

א. אור לארבעה-עשר באפריל, ערב מוחרם, בודקין את השכנים מן המרחפים ומן הרפתות והלולים. כל מקום שאין מכניסין בו שכן – כגון: בור שופכין, ארובת עשן ומלכות של עכברים – אינו צריך בדיקה.

ב. הבדיקה נעשית על-ידי שליחי משרד ההוצאה לפועל שאינם מישראל ואינם מצווים על וחי אחיך עמך ועל ואהבתם את הגר. המהדרין שבין בעלי-הבתים נוהגין להוציא בעצמם את המטלטלין של שכניהם החוצה, ולא על-ידי שליחי. ומעשה בבעל-בית עורך-דין במרכז העיר שקיים בעצם ידיו מצות וריקת מטלטלין של שכנו שלשים יום קודם למוחרם, ושבחוהו וקלסוהו חבריו.

ג. שכנים שנולדו להם ילדים בין מוחרם למוחרם אין משאירים אותם במקומם ואפילו אם הכפילו במחיר, שכן מועדים הם להפדת חושים, וצריכים לשלם הוספה לרך הנולד על לשעבר, כאשר ישית עליהם בעל הבית.

ד. שכנים חדשים עד גיל שמונים ושכנות עד גיל חמשים טעונים בדיקה אצל רופא מומחה, אם יש בהם עדיין כושר להעמיד ולדות. אשה מעוברת נחשבת מלכתחלה לשלשה דיירים, היא ותאומים בכטנה, שכן רוב נשי תל-אביב מועדות לחאומים. פליגי בה חנאי: מאן דאמר תאומים ומאן דאמר שלישיה. והלכה כבעל הבית.

ה. מי שאין לו שכנים בביתו אור למוחרם, אם מפני שאינו משכיר דירות בכלל ואם מפני שנודרו להוציאם באמצע השנה, מזמין לביתו את קרוביו ובני משפחתו וזורקם החוצה כדי לסיים מצות מוחרם. אשה ובן ובת נכללים בגדר 'קרובים'.

אחרי בדיקת חמץ אומר בעל הבית כך:

קַל שְׁכֵן וְשִׁכְנָה דְּאִכָּא בְּרִשְׁוֹתַי, דְּחֻמְתִּיה וְדִלָּא חֻמְתִּיה, דְּבַעֲרִתִּיה וְדִלָּא בַּעֲרִתִּיה
לְבַטֵּל וְלַהֲוֵי הַפָּקֵד פְּקֻלְפַת בְּנִגָּה בְּחֻצוֹת תַּל-אֲבִיב.

סדר ליל שמורים

(במועצת העיריה החמשית של תל-אביב בשנת תרצ"ד)

קדש. נבחר המורחץ, פנקס, פותח את הישיבה בדברים שבקדושה.
 ורחץ. שר המים, בנכנישתי, ממלא פיו מים ושותק.
 כרפס. נבחר הצהיר, ד"ר כהן, זורק קריאת-בונים כלפי שמאל.
 יחץ. מנהל הכספים, רוקח, מרצה על התקציב - והדעות נהצות.
 מגיד. מנהלת החנוך, פרסיץ, מגידה מוסר ומאיימת בהתפטרות.
 רחצה. רוזה כהן, משמאל, רוחצת את הגושי באמבטי של רותחין.
 מוציא. ציר הסוחרים העיריים, שציב, מוציא פעם בפעם פסוק לטיני מפיו.
 מצה. נמירובסקי, מסיעת השמאל, נותן קולו ברמה, והפולמוס מתלקח.
 מרור. גורפינקל מטיל דברים מרים בהנהלת העיריה.
 כורך. לוביאניקר כורך את כל הגושי ועושאו כעפרא דארעא.
 שולחן עורך. ציר, עולי פולין, פטטר, דורש תמיכה לחתים.
 צפון. זברסקי טוען לבכישו הצפון, שלא נמסרו למשרד הקבלני.
 ברך. נבחר בעלי הבתים, שושני, מכרך את יו"ר המחלקה הטכנית, לרנר.
 הלל. יו"ר המחלקה הטכנית לרנר מהלל את נבחר בעלי הבתים שושני.
 נרצה. ראש העיריה נועץ את הישיבה מתוך שביעת-רצון.

סדר הקערה בפסח תרצ"ד (נוסח אשכנז)

העולים החדשים אומרים:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בקנטו דתל-אביב. כל
דכפיו ייתי ויכול אבס חוצות. כל דצריך ייתי ויתאפק".
השתא הכא לשנה הבאה מעבר לירקון. השתא מוכרי גזון
לשנה הבאה מגדלי תפוחי-זהב ואשכוליות.

מוזגים כוס בוז כשר לפסח, וכאן הבן שואל:

מה נשתנה הזמן הזה מכל הזמנים, שבכל זמן אנו בונים
קומה אחת או שתיים. הזמן הזה תיבת-נח;
שבכל הזמנים אנו משאירים ד' אמות פנויות לשאר ירקות, הזמן הזה
כולו חנויות; שבכל הזמנים אין אנו מטבילין את עצמנו אף במשכנתא
אחת. הזמן הזה שתי משכנתאות; שבכל הזמנים אנו משלמים רבית
חוקית ורבית קצוצה. הזמן הזה כולנו קצוצים.

התאחדות עולי גרמניה משיבה:

עבדים היינו להיטלר במלכות השלישית ויוציאו ועד
הפליטים משם בעירום ובחוסר כל. ואילו לא
הוציאו אותנו ועד הפליטים ממלכות הטיבטונים. הרי אנו ואבותינו
וסבתותינו עד אדם הראשון משועבדים היינו לסעיף הארבי. ואפילו כולנו
מתבוללים כולנו מומרים כולנו גרמנים בני דת משה כולנו יודעים את
התורה של ניומן מצוה עלינו לספר ביציאת גרמניה, וכל המרבה לספר
ביציאת נשמה הרי זה משובח בפי ה"פלקישר ביאובאכטור"ב).

פירוש הגר"א: (א) רמז למוסד צבורי ידוע ברחבת ויתאפק המן העומד סגור
כל ימות השנה. (ב) עתונם הרשמי של הנאציים.

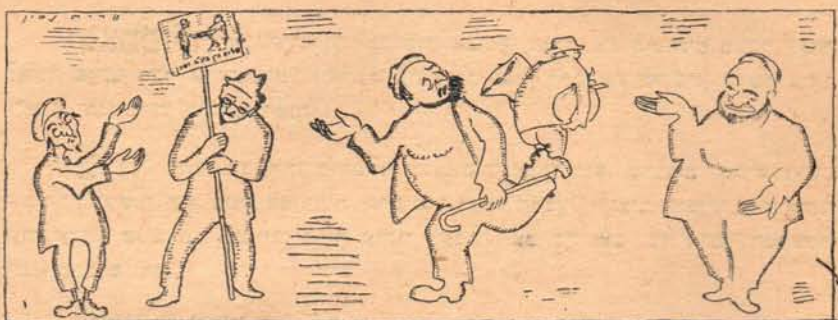
מעשה ברבי מנחם-מנדל וברבי ספסר וברבי סרסור
וברבי חוטף-זבובים וברבי רודף-קדים וברבי
שיך עלי שהיו מסובין בקפה שור* כל אורתו הלילה והיו
מספרים בהפקעת שער המגרשים בתל-גוזו עד שבאו
תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו הגיע זמן קריעת ים התיכו
לשם פרצלציה.

אמר רבי מאיר: הרי אני כבן שבעים ושלש שנים ולא זכיתי שתאמר
יציאת תל-אביב בלילות, עד שדרשה שכונת „חאפ“ ב, שנאמר: לכו וארבתם
בכרמים וראיתם — וחטפתם לכם — ויצאו משם איש לנחלתו (שופטים כ"א—
כ"ד). ונאמר: למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך
(דברים י"ג) לרבות הלילות. סימן שהגיענו כבר לימות המשיח.

פירוש הגר"א: א) מקום פגישה לספסרי קרקעות בתל-אביב;

ב) שכונה בסביבות תל-אביב שמגרשה נחטפו עידי מחוסרי
דירה לשם הקמת צריפים. הקרקע שייכת ליהודי מצרים.

ברוך העליון ברוך הוא, ברוך שנתן חק דירות לעמו ישראל.
כנגד ארבעה בעלי בתים דברה ועדת מילס, אחד חכם ואחד רשע
ואחד תם ואחד שאינו יודע ללוות כסף.

חכם מה הוא אומר: מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוהה
הועדה הממשלתית אתכם? סכום חמש לירה כסף ביני ובינך מה הוא, ואת
חדרי שכור.

רשע מה הוא אומר: מה הצעקה הזאת לכם? לכם ולא לו, ולפי
שהוציא את השכן מן הדירה כפר בעליה. ואף אתה הקהה את שניו
התותבות ואמר לו: בעבור זה עשה בעל הבית בצאתי ממדינת הנאצי-ים.
אילו היה שם היה יושב במחנה ההסגר.

תם מה הוא אומר: מה זאת? האין לעשות שלום בין בעלי בתים
ושכנים? ואמרת אליו: ב'חזוק' או בכובד-ראש תדבר? אם כן מקומך.
ר' יהודי, במוזיאון תל-אביב, ולא ברחוב הרצל ואחד-העם.

ושאינו יודע ללוות כסף להוספת קומה, את פתח לו קרדיט
בבנק איפותיקאי שנאמר כל המוסיף מוסיפין לו. בעבור זה עשה ד' כרם
לתמינים! וד' ירחם על עמו ובא לציון גואל!

יכול מראש-חודש העברי או האירופי משלם השכן שכר דירה. תלמוד
לומר ביום ההוא, כלומר: ממוחרם עד מוחרם. אי ביום ההוא יכול בשטרות,
תלמוד לומר במוזמנים. במוזמנים לא אמרתי אלא בשעה שיש טבין ותקילין
מונחים לפניך.

פירוש הגר"א: א) כרם תימנים - שם שכונה עניה במרכזה של תל-אביב.
באמת אמרו: הבן הרביעי אינו ככר בעולם הזה, והמחבר לשון ההגדה נכסו ודיל!

מתחלה עובדי עבודה זרה היו פסק'ינו א' רק במתחתיות, בחררה ובזכרון. ועכשיו קרבנו הנציב לעבודה זו גם במגדלא ובכפר-סבא: שנאמר, סבלם של היהודים בארצות אחרות אינו יכול לשמש נמוק להשפעה על הפוליטיקה שלי בארץ בעניני עליה' (מדברי הנציב למשלחת ראשי המוסדות היהודים).

פאספילד אבי, צ'נסלור אבי ולוק אבי, ב' ואקח את התורנים מעבר לנהר יאולך אותם בכל ארץ-ישראל, וארבה את זרעם ואתן להם את הר ציון לרשת איתו. ויעקב ובניו ירדו ביר-בירואנה.

ברוך שומר הבטחתו לחוסיני ולנשאשיבי, ברוך הוא, שהנציב השלישי חישב את הקץ לעשות עוד בימי מאורעות תרפ"ט והספר הלבן, והנציב הרביעי עינה אותנו עוד ארבע שנים וגם בנויים יכריח אותנו לעבוד, אם כך ואם כך אוצר הממשלה יוצא ברבובש נדול.

והיא שעמדה למנהיגינו ולנו כעצם בנרון, שלא מקיר אחד בלבד עמד להתנקש בזכויותינו, אלא שבכל ימי השלטון הבריטי עומדים סקידים עלינו לקפחנו, ואין מצינו מידם.

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שאליעזר אחינו לא נזר אלא על חופש העליה, ולבן ביקש לעקור גם את התיירים. שנאמר: ארמי אובר אבי.

וירד מצרימה, אנוסים עלינו שביתת הספנים הערבים ביפו ובחיפה.

ויגר שם מלמד שגם התיירים שאינם באים להשתקע אלא לנזר בימי יריד המזרה, אסורים בבניסה אל הארץ.

במתי מעט, כמה שנאמר: בחמשים משפחה החלה, אחוזת בית. ועתה מגיעה תל-אביב ברוך-השם לשמונה רבואות נפש.

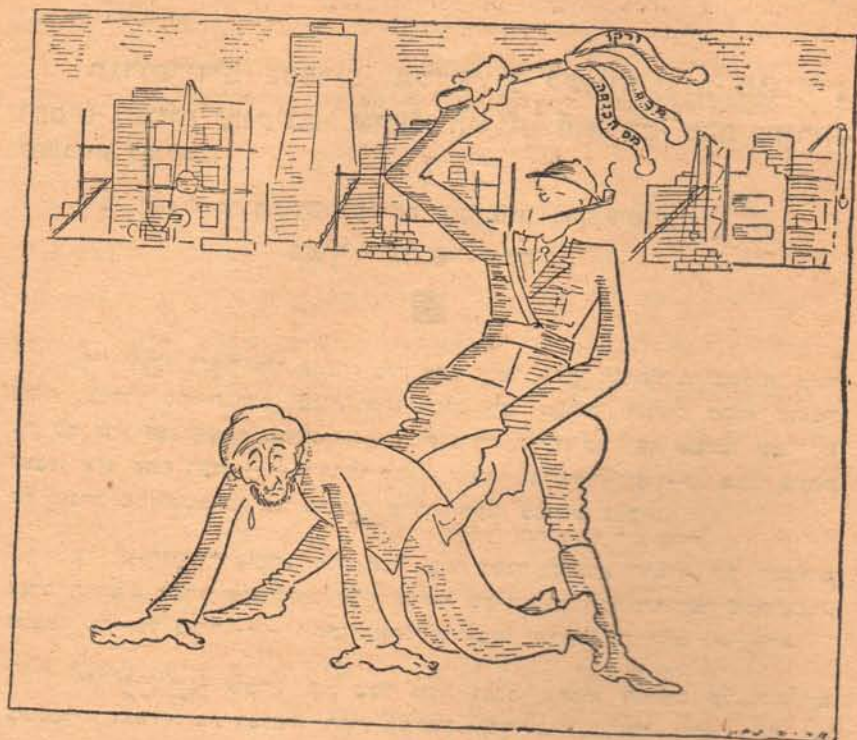
ויהי שם לגוי, עיר ואם כישראל.

ורב, לא רב אחד, אלא מאה רבנים ואדמו"רים וק"כ בתי כנסיות ומדרשות וישיבות ותת"ים ובתי גולפא ו"עונג שבת" וגמנסיות ותכניונים ושעורי אוניברסיטה ובתי תיאטראות ואופיראות וקונסרבטוריונים וכו' וכו'.

וירעו אותנו המצרים, זו ממשלת א"י, שקפחחנו בתקציבים ובמלווה הממשלתי. **ויענונו** כמה שנאמר: ושימו עלינו שרי וזרקי ומכס ומעשר ומס דכנסה ותרי"ג מסים אחרים. **ויתנו עלינו עבודה**

פירוש הגר"א: א' פסקל - כנוי לפרדסן מובהק במושבות יהודה; ב' מחבד ההגדה נתכוון ל"אב" במיבן הרוחני, כמו אב לסבילה, אבות נזיקין וכו'.

וישימו עלינו שרי מסים

קשה להחזיק בכספנו את בתי הספר ואת בית-החולים ולרצף כבישים ולעשות תעול וביוב, כמה שנאמר: תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו (שמות ה' ט"ז).

ונצעה „חי וקיים“ אל הפרלמנט הבריטי, ונצחק אל ועדת-המנדטים של חבר הלאומים. וישמע וודג'בוד את קולנו. וירא את ענינו, זו פרשת הסרטיפיקטים. ואת עמלנו, זהו השדיוק של העמלים. ואת לחצנו, זו הפטיציה. וינציאנו המשרד הממונה על ציד התיירים מארץ-ישראל ביד חזקה ובמורא גדול ובאותות ובמופתים, עלידי בלשים ועל-ידי מלשינים ועל-ידי ילדים שכירים ועל-ידי כל מין דבר אחר.

אילו הביאנו לתל-אביב ולא הכריחנו לדבר בלשון הקודש
 דיינו אילו הכריחנו לדבר בלשון הקודש ולא נתן לנו חדר ב'5 לא"י לחודש
 דיינו אילו נתן לנו חדר בחמש לא"י לחודש ולא צוה לנו על המחרס.
 דיינו אילו צוה לנו על המחרס ולא האכילנו את האבק
 ודיינו.

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת להיטלר עלינו.
 שהוציאנו ממלכות הרייך ועשה בנו שפטים ועשה באלהיהם ויהד את
 המומרים והרזיר את הממזרים והגשים את הסעיף האריי והכריז על
 העיקור וקרבו לפני המשרד הארצישראלי ועשה הסכם עם "הנוטע"
 והביאנו לתל-אביב והכריחנו לדבר בלשון הקודש ונתן לנו חדר ב'5 לא"י
 לחודש וצוה לנו על המחרס והאכילנו את האבק ביום ובלילה.

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא הוביל שלשה דברים אלו
 על גמליו בתל-אביב לא יצא ידי חובתו, ואלו הן
חצץ, חול וזיפזיף.

חצץ שהיו בנאינו טוחנין בדייסה של מלח בזמן שבת היה נכנה - על
 שום מה? על שום שכתוב: מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות ד'
 פרונו בישראל (שופטים ה' י"א).

חול זה שאנו שופכים ביציקה - על שום מה? על שום שכתוב: יהודה
 וישראל רבים בחול אשר על שפת הים לרוב, אוכלים ושותים ושמים (מלכים
 א' ד' כ').

זיפזיף זה שאנו מביאים משפתיים - על שום מה? על שום שנאמר
 וישב דוד במצדות וישב בהר במדבר זיף ויבקשהו שאול כל הימים ולא נתנו
 אלהים בידו (שמואל א' כ"ג י"ד). מכאן שנם דוד המלך מצא חיים בזיפזיף.

בכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא
 בגורל של שטראובליגציה שנאמר: "מרבה אוכליגציות מרבה חובות.
 מרבה נכסים מרבה דאגה" (אבות ב' ח'). ונאמר: "תן את כגדך בעבוס
 ובנה בית או צריך בישראל" (מאמר החכם).

לפיכך אנחנו חייבים בבנק איפותיקאי, בבנק אשראי, בבנק
לחקלאות ולבנין, בבנק לקרדיט גומלין, בבנק „שלמה המלך“, בבנק „יקום
פורקן“, בבנק „ויתן לך“ ובכל מקום שיש שם הגרלה, ונאמר לפניהם
שירה ישנה: אֵלֶּי-יָי!

קח שני שטרייאוברליגציות וביניהם חרוטת של ביטון ואמור:

זכר למשרד כהלל. כן עשה הלל בזמן שבית המשרד הקבלני היה
קיים, היה כורך פועל וקבלן ואוכלם ביחד לקיים מה שנאמר: על פועלים
וקבלנים יאכלוהו.

פותחין הדלת ואומרים:

שפוך חמתך אל הסססרים, אשר הפקיעו את השערים, ופרשו
רשת לתיירים, ומלאו כסף וזהב את כיסי הזרים, והביאו נזק לארץ ולדירים,
וגרמו לבנין לולים במקום חדרים, ושמו רוגז בין בעלי-בתים לדיירים:
תרדפם באף ו-תקרעם לגזרים!

אחרי ברכה אחרונה על המוגמר, אומר בעל הבית בתל-אביב בקול רם:

חסל סדור בית כהלכתו, על כל קומתו וקומתו: כאשר זכינו
לבנותו, כז נזכרה להשכיר אותו, ועד שוכי מעונות,
אל תפקוד עלינו עוונות. קהל כסילים
מי-מנדה, ישלם למפרע בעד
שנדה, ואם הממשלה
תתן מים-
נבנה לשנה הבאה בירושלים.

ובכן ויהי בחצי הלילה בתל־אביב

- אבק, אבק, אבק ממלא את עתיר מבוקר עד
בתי־מסחר מוכרים תוצרת גרמניה מוחרמת ביום
גלות עורכים נוטעי, המעביר ביום ולא כל שכן
ובכן ויהי בחצי הלילה.
- דברי תורה מרביצים בבית־העם בשעה שלא יום ולא
הבורסה בקרן אלנבי ונחלת־בנימין מקום מוכן לפורעניות
וירטואזים ויודע־נגן מנצלים את בני ישראל
ובכן ויהי בחצי הלילה.
- זכיון נתנה חברת החשמל לירח להאיר
חלונות־ראוה מתפוצצים מהבל פיהם של קנאים
טורחים שומרי־שבת לפקח על המספרות
ובכן ויהי בחצי הלילה.
- יובלות ובנקטים ונשפי־פורים חוגגים אלף לילה
כדורגל וטניס מעסיקים את נוער־הזהב שלנו גם
לשוהרע בשבעים לשון מדברים ב,שדרות ביום
ובכן ויהי בחצי הלילה.
- משרד הרבנות מכריז על מסעדות אסורות
נשפים סגולה לנדודי־שנה עורכת אגודת הסופרים
סנסציות מפריחים תרפיט העתונים גם יום גם
ובכן ויהי בחצי הלילה.
- עירית תל־אביב מסדרת קונצרטים של המועצה
פילמים דוברי 100% גרמנית ורוסית מוצגים
צדיקי הדור אומרים תהילים ב,שלג לבנון וב,תרשיש כל
ובכן ויהי בחצי הלילה.
- קלוב כחול ו"ריטץ" ו"ספיר" מרקידים פוקסטרות לילה
ראדיו ופטיפון ופסנתר צורמים את האוזן
שפת הים הזמיה מזוגות רומנטיים באישון
תרפיט תכניות־שיכון לעיר, ואין מקום ללינת
ובכן ויהי בחצי הלילה.

פירוש הגריא: "שלג לבנון" "תרשיש" וכו' - שמיח בתי קפה ידועים בתל־אביב.

ובכן ואמרתם זבח מותרם

אוי לירושה שהנחילו לנו התורכים :
 בעלי־בתים מוכנים להקריב נפשם על קידוש שם
 גיהנום כאפס וכאין לעומת יום־הדין
 ובכן ואמרתם זבח מותרם.

„דירה להשכיר“ בכל אשר תפנה – אות מבשר רעות:
 הוד והדר משנה לנו חג־להחגים
 ועדות על ועדות ישבו על המדוכה ולא באו עד חקר
 ובכן ואמרתם זבח מותרם.

זממו שכנים – וללא הועיל – להחנקש בנפש
 חוזים נחתמים ברצון ובאונס ממותרם ועד
 טבין ותקילין נתבעים לשלשל דמי כופר
 ובכן ואמרתם זבח מותרם.

יום גמול ושלם וממרק־עוונות הוא יום זה
 כתנתו האחרונה יתן אדם לבלתי ראות את
 ככל עזאזל הוא מוכן לברוח ולא יטעם פגעי
 ובכן ואמרתם זבח מותרם.

מרתפים, פרוזדורים נהפכים לחדרים בשם המפורש
 נשמות ערטילאין מתלבטות ומבקשות תקון להן ב־
 סרסורים, ספסרים מתרוצצים כעכברים לחדש פני
 ובכן ואמרתם זבח מותרם.

עורכי־דין ושופטים מטופלים בעבודה ערב ומוצאי
 פתקאות־התראות נשלחות לשכנים: הכונו לקראת
 צמרמורת עוברת בכל האברים לזכר מפלצת
 ובכן ואמרתם זבח מותרם.

קורא הדורות מראש מה ראה ליצור את
 ראש־השנה הוא לנושכי נשך, לריביות ומדנים
 שמע קולנו, אל שוכן מעונה, וגאלנו נא מידי
 תכנה, תכונן תל־אביב בימינו על חורבנו של
 ובכן ואמרתם זבח מותרם.

יבנה ביתו בקרוב

אביו הוא. יבנה קומה שלישית בקרוב. במהרה במהרה בימינו בקרוב. קבצן בנה. קבצן בנה. בנה ביתך בקרוב. בעל-זקן הוא. גלוח הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. דימוקרט הוא. הולך-בטל הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. ויותא הוא. זולל-וסובא הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. חזן הוא. טרחן הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. יתום הוא. כלי-קודש הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. לא-לנו הוא. מלמד הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. נהג הוא. סייס הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. עז-פנים הוא. פושט-רגל הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. צולע הוא. קרח הוא. יבנה ביתו בקרוב וכו'. רופא-בהמורת הוא. סדיר הוא. תימני הוא. יבנה ביתו בקרוב. במהרה במהרה בימינו בקרוב. קבצן בנה. קבצן בנה. בנה ביתך בקרוב.

כי לו נאה. כי לו יאה

אדיר במלוכה. בנקאי כהלכה. גדודי פקידיו יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך ציר הממלכה. כי לו נאה כי לו יאה. גבר במלוכה. דיקטטור כהלכה. עתוני המלך יאמרו לנו: לך ולך וכו'. כי לו נאה כי לו יאה. הולנדי במלוכה. וילנו כהלכה. הד יהומן יאמר לך: לך ולך וכו'. כי לא נאה כי לא יאה. זר לרוחנו במלוכה. חובב-תרבות כהלכה. ר' חיים נחמן יאמר לו: לך ולך וכו'. כי לא נאה כי לא יאה. טוב ומיטיב במלוכה. יודע עניניו כהלכה. ר' זלמן-דוד יאמר לו: לך ולך וכו'. כי לו נאה כי לו יאה. כלי-כול במלוכה. לובש צדקות כהלכה. מוסדות חסד יאמרו לו: לך ולך וכו'. כי לא נאה כי לא יאה. מושל יחיד במלוכה. נושך כהלכה. לקוחותיו יאמרו לו: לך ולך וכו'. כי לא נאה כי לא יאה. סוסך-נופלים במלוכה. עוזר ותומך כהלכה. מבקשי אשראי יאמרו לו: לך ולך וכו'. כי לא נאה כי לא יאה. פורן במלוכה. ציוני כהלכה. אוצר-התישבות יאמר לו: לך ולך וכו'. כי לו נאה כי לו יאה. קונה-הכל במלוכה. רואה-חשבון כהלכה. דירקטוריון יאמר לו: לך ולך וכו'. כי לו נאה כי לו יאה. שוכב-על-דינרים במלוכה. תורם כהלכה. הקרנות יאמרו לו: לך ולך וכו'. כי לא נאה כי לא יאה.

פירוש הגר"א: יגעתי ולא מצאתי פתרון לזמר זה, אך יש לשער, שמחבר ההגדה נתכוון לתת לנו תאור מופשט של בנקאי מבני דורו.

מגויה וגמורה מכל חכמי הזמן שהשעון הכי מדויק בכל העולם הוא

גם השנה זכה בפרס העולמי הראשון במצפה טדינגטון (974-974-מספר ריקורדי שלא היה כמותו) באולימפיאדה בלוס אנג'לס, בסיסת בלבד 1932 ובאיוסטרבריוס בגנף וכו'. השעון המצוין האנטימגנטי "טיוט" השעון הבטוח בין בים וביו ביבשה ממים ומנסילה "ריו ספורט" השעון האלגנטי הטוב והמודרני "ילפי" השעון העברי הנחמד "זמן חרותנו"

ביכ בתי החיושת השויצרים הטובים ביותר

י. ל. פינחס תל-אביב. קרל נטר 3

אחד מי יודע?

אחד מי יודע? אחד אני יודע: אחד ראש העיריה היהודי בתל-אביב ובכל הארץ.

שנים מי יודע? שנים אני יודע: שנים-שנים נשיאים לכל מוסד וחברה. שלשה מי יודע? שלשה אני יודע: שלשה תיאטראות ואופיריה אחת ספק-חיה.

ארבעה מי יודע? ארבעה אני יודע: ארבעה אבות ובנים יחידים לירידה-מזרח.

חמשה מי יודע? חמשה אני יודע: חמשה בתי-קולנוע ועוד חמשה נבנים והולכים.

ששה מי יודע? ששה אני יודע: ששה אדריכלים על זכר כל בית. שבעה מי יודע? שבעה אני יודע: שבעה רופאים ודנטיסטים על כל מתרפא.

שמונה מי יודע? שמונה אני יודע: שמונה עורכי-דין על כל תובע ונתבע.

תשעה מי יודע? תשעה אני יודע: תשעה קבין שיחה בועידות ובכנסים. עשרה מי יודע? עשרה אני יודע: עשרה בטלנים יושבים בועד הקהלה. חמשה-עשר מי יודע? חמשה-עשר אני יודע: חמשה-עשר יועצים אנשי-מעשה לעיריה.

שלשים מי יודע? שלשים אני יודע: שלשים עתונים על כל קורא אחד. חמשים מי יודע? חמשים אני יודע: חמשים בנקים ובנקיקים בערבון מוגבל.

ששים מי יודע? ששים אני יודע: ששים פקידים מועמדים לכל מוסד שלא נפתח.

שמונים מי יודע? שמונים אני יודע: שמונים מיני מסים לכל ואזרח ואזרח.

תשעים מי יודע? תשעים אני יודע: תשעים מגביות חד-פעמיות בכל שבוע.

מאה ואחת מי יודע? מאה ואחת אני יודע: מאה מפלגות ואחת המרבנות שאון ואבק.

מאתים מי יודע? מאתים אני יודע: מאתים חנויות על כל חציקונה. אלף מי יודע? אלף אני יודע: אלף בתי-קפה ומסעדות ופנסיונים.

פירוש הגר"א: יתכן שמחבר ההגדה לא דייק בכל המספרים, אבל בכללם הם מתאימים למציאות.

אם באמת הנך בעל טעם

קנה את המקור הידוע מתעשית

מקרים, תפארת

חיים לוי — דרך יפו תל-אביב 23

המקרים הכי טובים

מקרי לוקס בצבעי שיש שונים

במחירים זולים ותשלומים נוחים

מפריות מרמלד טבעי.
על טהרת הפרי.

אין כסודו לטוהר ולטוב טעם, ספוג ריח ניחוח של פירות הארץ
המכירה בידי חברת „עסיס“ בע"מ

חד פלעצל, חד פלעצל (*)

חד פלעצל. חד פלעצל. דובין אבא בתרי זווי האמה. חד פלעצל.
חד פלעצל.

ואתא משבר ואכל לפלעצל. דובין אבא בתרי זווי האמה. חד פלעצל.
חד פלעצל.

ואתא שפע ונשך למשבר. דאכל לפלעצל. דובין אבא בתרי זווי
האמה. חד פלעצל. חד פלעצל.

ואתא תייר והכה לשפע וכו'.

ואתא מלוה-ברבית ושרף לתייר וכו'.

ואתא קבלן וכבה למלוה-ברבית וכו'.

ואתא סינדיק ושטה לקבלן וכו'.

ואתא עורך-דין ושחט לסינדיק וכו'.

ואתא התובע הכללי ושחט לעורך-דין וכו'.

ואתא נהג ורמס לתובע הכללי וכו'.

ואתא העליון ברוך-הוא ומינה לתובע כללי את הנהג. דרמס לתובע
הכללי. דשחט לעורך-דין, דשחט לסינדיק. דשטה לקבלן. דכבדו למלוה-
ברבית. דשרף לתייר. דהכה לשפע. דנשך למשבר. דאכל לפלעצל. דובין
אבא בתרי זווי האמה. חד פלעצל. חד פלעצל.

פירוש הגריא: פלעצל פירוש באיריש, עוגה, ובלשון הסרסרים — מגרש.

שיר השירים

שיר השירים לתל-אביב
מי את שמך אינו יודע?
ספק עיר או כרך מדינה
לחוף ים-תיכון תשתרע...
עיר שכלה רק יהודים,
עדות שונות, קבוץ גולים
ערבוב לשון וסגנונות;
גם ה-גויים בך נמולים...
ערבוב לשון וסגנונות;
גם ה-גויים בך נמולים...
כל הרחובות בך עקמים
והדרכים משפעות;
האוטובוסים צרים, נוסעים
מחליפים שם את הצלעות...
עיר נקיון בך להפליא,
קלפות זהב שם משלכות;
אלו אספו כלן יחד,
והיתה עבודה לרקחות...
אלו אספו כלן יחד,
והיתה עבודה לרקחות...
עיר של גסים, פלאי-פלאות,
עיר שאיו בך כל מובטלים;
אחד בונה, אחד קונה,
אחד זנב לשועלים...
תם ונשלם סדר הגדה לפסח תרל"ד, בעזרת טוכן עדי עד.

אחד נולד ילד-פלאים
וכל ימיו נשאר ילד;
אחד חולם להיות גאון,
אך איו רואה בזה תועלת...
אחד חולם להיות גאון,
אך איו רואה בזה תועלת...
עיר שכלה רק יחטנים;
עיר אמנים, עיר פייטנים,
עיר רבנים, עיר עסקנים,
עיר חנונים, עיר קבלנים...
עיר כל בית בך בית-חולים,
עשרה רופאים בצות אחת;
רופא מיחד לכל אבר
ורופא לכל האברים יחד...
רופא מיחד לכל אבר
ורופא לכל האברים יחד...
עיר שעפרה עפרות זהב,
כל שעל, כל זרת קדש קדשים;
ובבטנו של כל תושב
יש לפחות שני מגרשים...
עיר ששולט בך השפע
(חלילה, איו בו צרה עיניו),
ובבא המשבר - יאמרו
איש לחברו: ישמני.
ובבא המשבר - יאמרו
איש לחברו: ישמני.

וכי ישאלך בנך:

אחרי ארבע כוסות
מה מותר לשתות?

ואמרת וענית:

בליל פסח חייב יהודי לספר ביציאת מצרים
ולשתות מיצי „וולר'ס“ בסודה או במים;
לאחר ארבע כוסות ובין כוס לשניה
שתה מיצי „וולר'ס“ ותהנה מן השתיה!

סירופים טבעיים

תוצרת הארץ — טבעי באחריות!

